

τῆς πόλεως, ἀσφαλῶς δὲ θὰ ἦτο ἐκ τῶν μεγαλυτέρων οἰκοδομημάτων τῆς.

Ὅμοῦ μετὰ τῆς ἀποπερατώσεως τῆς ἐρεῦνης τοῦ ὑπολοιποῦ μέρους τῆς γραμμῆς τοῦ τείχους πρὸς καταρτισμὸν τοῦ σχεδιαγράμματος, εἶνε ἀκόμη ἀνάγκη νὰ ἐρευνηθῶσιν ἀνασκαφικῶς δύο ἢ τρία σημεῖα τὰ ὁποῖα ἔχω ἐπισημάνει ἐντὸς τῆς πόλεως. Πιθανὸν εἰς τὸ ἐν τουλάχιστον ἕξ αὐτῶν νὰ ὑπάρχουν τὰ εἰρηπία ἱεροῦ. Ἐπίσης θὰ ἐρευνηθοῦν μερικὰ θεμέλια οἰκοδομημάτων φρουριακοῦ χαρακτῆρος τὰ ὁποῖα παρετήρησα εἰς τοὺς πλησίον λόφους. Ὅσον διὰ τὸ νεκροταφεῖον τῆς πόλεως ἐκ μερικῶν ἐνδείξεων φαίνεται ὅτι ἐξετείνεται πρὸς νότον, εἰς τὰ καπνοτόπια τοῦ Ζαπαντίου, εἶνε δύσκολος δὲ ἡ ἐρευνά του καθόσον εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ κάτοικοι οὐδόλως στέργουν εἰς ἐπεμβάσεις ἐπὶ τῶν πλουτοφόρων ἐδαφῶν των τὰ ὁποῖα ἀνεξαντλήτως καλλιεροῦν. Ἐν τούτοις θὰ γίνον ἀπόπειραί τινες.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΗΛΙΑΔΗΣ

8. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΥ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΥ
ΕΝ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΩ, ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

Ἡ Χαλανδρίτσα, πρωτεύουσα τοῦ δήμου Φαρῶν τῆς ἐπαρχίας Ἀχαΐας κεῖται εἰς ὕψος 334 μ. ἐπὶ τῶν Ν.Δ. προβούνων τοῦ Παναχαϊκοῦ ὄρους, μεταξὺ τοῦ 21ου καὶ 22ου χιλιομέτρου τῆς ἀπὸ Πατρῶν εἰς Καλάβρυτα ὁδοῦ, καὶ εἶναι γνωστὴ κυρίως ἐκ τῶν χρόνων τῆς Φραγκοκρατίας, καθ' οὓς ἦτο ἐκ τῶν ἐπισήμων πόλεων, ἀποτελέσασα ἰδίαν Βαρωνεῖαν κατὰ τὸ 1209, ἧς πρῶτος βαρῶνος ὑπῆρξεν ὁ Audebert dela Tremouille καὶ διασφύζουσα ἔτι τὰ εἰρηπία τοῦ φρουρίου κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον αὐτῆς.

Ἡ Χαλανδρίτσα εἶναι ἄγνωστος εἰς παλαιότερους χρόνους, δι' ὃ δὲν ἠξιώθη προσοχῆς περισσοτέρας ὑπὸ τοῦ Κουρτίου (Peloponnesos 1 σ. 457). Πλείονα περὶ αὐτῆς ἴδε εἰς ἱστορίαν Πατρῶν ὑπὸ Στ. Θωμοπούλου σελ. 311 καὶ ἑξῆς.

Οἱ πρόβουνοι τοῦ Παναχαϊκοῦ ὄρους πρὸς τὴν Ν.Δ. αὐτοῦ πλευράν, ἐφ' ὧν κεῖται ἡ Χαλανδρίτσα, ὀνομάζονται νῦν Μερίτσα. Ὅλίγα λεπτά δὲ πρὶν φθάσωμεν εἰς Χαλανδρίτσαν ἐρχόμενοι ἐκ Πατρῶν πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς ὁδοῦ ὑπάρχει σειρὰ μικρῶν λοφίσκων καλουμένην Τρουμπές κάτωθι τῶν ὁποίων ὑπάρχουσιν ἀγροί, ἐλαιῶνες καὶ ἄμπελοι εἰς θέσιν, ἧτις καλεῖται ἅγιος Βασίλειος.

Τὸ πλείστον μέρος τῆς θέσεως ταύτης ἀποτελεῖται ἐκ μαλακοῦ ἀσβεστοβριθοῦς ψαμμίτου βράχου, ἐφ' οὗ ἐκτείνεται μέγα εἰς ἕκτασιν Μυκηναϊκὸν νεκροταφεῖον.

Εἰς τὸ νεκροταφεῖον αὐτὸ ἐκτὸς τῶν συνήθων λαξευτῶν Μυκηναϊκῶν θαλαμοειδῶν τάφων, ὑπάρχουσι καὶ θολωτοὶ ἐκ πλακοειδῶν λίθων τάφοι εἰς τὰς κορυφὰς τῶν μικρῶν λοφίσκων, οἵτινες καλοῦνται νῦν Τρουμπές (προφανῶς ἐκ τοῦ τύμβος), ἐφ' ὧν διέκρινα τρεῖς τοιοῦτους τάφους, ὧν οἱ δύο ἡμικατεστραμμένοι ὑπὸ τινος αὐτόθι ἀπὸ τριακονταετίας ἐγκατασταθέντος πονηροτάτου Ἡπειρώτου ἀγροφύλακος Δημητρίου Σταύρου, ἐξάγοντος ἐκεῖθεν λίθους διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐκκλησίας, ὡς μοὶ εἶπεν, ἀλλὰ καὶ συλλέγοντος εὐρήματα ἀρχαῖα, ὧν τινὰ μοὶ παρέδωσε καὶ τινὰ κατέσχεσα.

Τοὺς τύμβους αὐτοὺς θέλομεν ἐρευνήσει προσεχῶς, ὡς καὶ ἐτέρους ὁμοίους, ὑπάρχοντας εἰς τὰς κορυφὰς ἄλλων λόφων περὶ τῆς Χαλανδρίτσης καὶ εἰς ἄλλας διευθύνσεις.

Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ θέρους αὐτοῦ περιορίσθημεν μόνον εἰς ἀνασκαφὴν λαξευτῶν θαλαμοειδῶν τάφων.

Τῶν πλείστων τούτων οἱ θόλοι ἀτυχῶς εἶχον καταπέσει, μόνον δὲ ὀλίγων ἢ διατήρησις ἦτο καλὴ καὶ ἰδίως ἑνὸς τάφου (εἰκ. 1), ὅστις παρέμεινεν ἀβλαβῆς καὶ ἀσύλητος, διότι οὐδὲ σταγὼν ὕδατος εἶχεν εἰσχωρήσει εἰς αὐτόν.

Ἐντὸς τοῦ τάφου αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου καὶ σχέδιον (εἰκ. 1α) ἐπισυνάπτομεν ἐκπονηθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Πάτραις καλλιτέχνου φωτογράφου κ. Ν. Ἀτζαρίτη, εὑρομεν πάμπολλα ἀγγεῖα ἀνέπαφα καὶ εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν εἶχον ἀποθέσει αὐτὰ οἱ τὸν τελευταῖον νεκρὸν θάψαντες ἐν αὐτῷ.

Τῶν εὐρημάτων γενικὸν κατάλογον ἐπισυνάπτω.

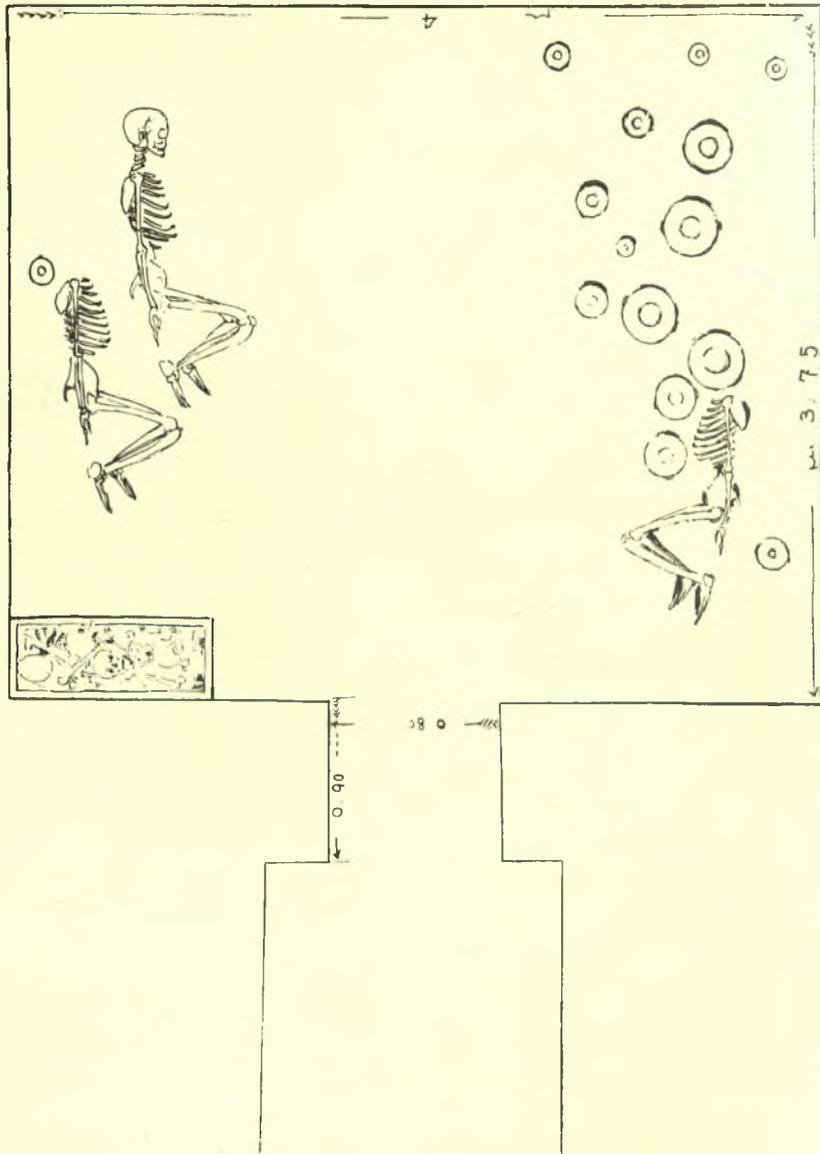
Εἰδικῶς δ' ὅμως ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ, τοῦ ὁποίου τὰς διαστάσεις βλέπει τις ἐν τῷ ἐπισυναπτομένῳ σχεδίῳ, εὑρομεν μεγίστους ἀμφορεῖς μὲ τέσσαρα ὦτα σχοινιοειδῆ, ὧν τὰ δύο ἐπὶ τῶν ὤμων, τὰ δ' ἕτερα δύο ἐπὶ τῆς κοιλίας, φέροντας μόνον ἐπὶ τῶν ὤμων γεωμετρικὰ κοσμήματα διακρινόμενα εἰς τὰς ληφθείσας φωτογραφίας αὐτῶν (εἰκ. 2 - 4).

Ὅμοίως εὑρομεν πλείστους ἱκανῶς μεγάλους τυφλοστόμους ἀμφορεῖς (εἰκ. 5 - 6) ὡς καὶ τυφλόστομα ἀμφορεῖδια πλείστα, ἅτινα πάντα ἴσταντο ὄρθια ἐν τῷ δαλέδῳ τοῦ τάφου στηριζόμενα ἐπὶ τοῦ στομίου αὐτῶν (εἰκ. 7).

Ἡ σύμπτωσις αὕτη τῆς εὐρέσεως πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν τυφλοστόμων

Εἰκ. 1. Εἴσοδος ἀσύλητου σπηλαίου ἁγίου Βασιλείου Χαλανδρίτσης.

Εἰκ. 1α. Σχέδιον ἀσυλήτου τάφου ἀγίου Βασιλείου Χαλανδρίτσης
ἐκπονηθὲν ὑπὸ ζωγράφου - φωτογράφου κ. Ν. Ἀτζαρίτη.

ἀγγείων εἰς τὴν ἀνωτέρω θέσιν ὑποδηλοῖ τὴν σκόπιμον αὐτῶν τοποθέτησιν, πρὸς τέλει ἴσως σπονδῶν ἐπὶ τῶν νεκρῶν.

Ἐν τῷ διαπέδῳ τοῦ τάφου διέκριναν εὐθὺς ἀμέσως καθαρῶτα τοὺς σκελετοὺς τριῶν νεκρῶν, ἑνὸς δεξιὰ τῷ εἰσερχομένῳ καὶ δύο ἀριστερὰ εἰς ἀρίστην διατήρησιν καὶ εἰς θέσιν πλαγίως κοιμωμένων μὲ κεκλιμένα τὰ σκέλη, ὡς συνήθως.

Ἡ ἀρίστη αὕτη διατήρησις τοῦ τάφου, τῶν ἀγγείων καὶ τῶν νεκρῶν μὲ ἠνάγκασε νὰ κλείσω καὶ πάλιν τὸν τάφον, πρὸς τελειοτέραν μελέτην καὶ παρατήρησιν καὶ νὰ λάβω καὶ σχέδιον αὐτοῦ, ἀφοῦ φωτογραφία δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ληφθῇ, λόγῳ τοῦ μεγάλου σκότους.

Οἱ σκελετοὶ δ' ὄμως, πλὴν ἑνός, ἦσαν ἄνευ κρανίων. Διὰ τὸ φαινόμενον τοῦτο ἠπόρουν ἐπὶ πολὺ, μέχρις ὅτου μετὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ τάφου, ἐρευνηθῶν τὸ ἔδαφος αὐτοῦ πρὸς ἀνεύρεσιν τυχὸν λάκκων ἐν αὐτῷ, ἀνεκάλυψα εἰς τὴν γωνίαν τοῦ τάφου, ἀριστερὰ τῆς εἰσόδου, λάξευμα τετραγωνικὸν ἱκανῶς βαθύ, πλήρες ὀστέων, ὧν τὴν ἀνωτάτην θέσιν κατεῖχον πλεῖστα κρανία, περισσότερα τῶν δύο.

Κατ' ἀκολουθίαν συμπεραίνομεν ὅτι ἐν τῷ τάφῳ αὐτῷ εἶχε γίνεαι κατὰ καιροὺς ἀνακομιδὴ ὀστέων προγενεστέρων νεκρῶν καὶ ὅτι κατὰ τὴν ταφήν τοῦ τελευταίου νεκροῦ, ὅστις ἦτο ὁ ἀριστερὰ τῷ εἰσερχομένῳ, δὲν ἐγένετο συλλογὴ τῶν ὀστέων τῶν δύο πρὸς τὰ δεξιὰ νεκρῶν, ἀλλὰ μόνον τῶν κρανίων αὐτῶν, τὰ ὅποια ἐτοποθετήθησαν ἐν τῷ τετραγωνικῷ λαξέυματι, τὸ ὅποιον ἐχρησίμευεν ὡς ὀστεοθήκη.

Διὰ τῆς ἀνασκαφῆς αὐτῆς καταδεικνύομεν ὅτι ὁ περὶ τὴν Χαλανδρίτσαν χῶρος κατῳικήθη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπὸ τοῦ ἀρχαιοτάτου λαοῦ, ὅστις εἶχε καταλάβει καὶ τὰς λοιπὰς Ἑλληνικὰς χώρας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, ὡς καὶ διὰ τῆς μελλούσης ἀνασκαφῆς τῶν θολωτῶν τύμ-

Εἰκ. 2. Μέγας ἀμφορεὺς τετράωτος ἀγίου Βασιλείου Χαλανδρίτσης μετὰ γραμμικῶν κοσμημάτων ἐπὶ τῶν ὤμων.

βων τῆς Χαλανδρίτσης, καὶ ἄλλων Μυκηναϊκῶν νεκροταφείων τῆς Ἀχαΐας θὰ καταδειχθῇ ὅτι ὁ πολιτισμὸς οὗτος εἶχεν ἐξαπλωθῆ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς Ἀχαΐας, ἐν τῇ ὁποίᾳ δὲν ἐπιστεύετο μέχρι τῶν ἑμῶν ἀνασκαφῶν ὅτι θὰ εὐρεθῶσιν ἴχνη αὐτοῦ.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΠΡΟΣΤΟΒΙΤΣΗΣ - ΤΡΙΤΑΙΑΣ

Εἰς Προστοβίτσαν, χωρίον κείμενον εἰς ὕψος 72,5 μέτρων ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους Ἐρυμάνθου (ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου πλευρᾶς, τῆς Ἀνατο-

Εἰκ. 3. Μέγας ἀμφορεὺς ἀγίου Βασιλείου Χαλανδρίτσης μετὰ γραμμικῶν κοσμημάτων ἐπὶ τῶν ὤμων.

λικῆς, τοῦ αὐτοῦ ὄρους κεῖται ἡ Δίβρη Ἡλείας) καὶ ὀλίγον ἐξωθεν τοῦ χωρίου πρὸς Δ. ἀπλοῦνται λόφοι ἱκανῆς ἐκτάσεως ἐξ ἀσβεστοβριθοῦς ψαμμίτου λίθου λίαν εὐθρύπτου, ἐφ' ὧν οἱ ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῶν μερῶν αὐτῶν ἐλάξενον τὰς νεκρικὰς κατακόμβας πρὸς ταφὴν τῶν νεκρῶν, τὰς ὁποίας γνωρίζομεν πάντες ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Λαξευτῶν Μυκηναϊκῶν σπηλαίων ἢ θαλαμοειδῶν τάφων.

Ἀκριβῶς ἄνωθεν τῆς ἐκτάσεως ταύτης καὶ εἰς ἀπόστασιν μικροτέραν τῶν πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας ὑπάρχει μικρὰ ἐκκλησία τῆς ἀγίας Μαρίνης, ἡρειπωμένης σχεδόν, εἰς τὸ ἱερὸν τῆς ὁποίας ἀναβλύζει πηγὴ καθαρωτάτου καὶ

ψυχροτάτου ἀφθόνου ὕδατος. Τὸ χωρίον Προστοβίτσα καίπερ μικρὸν θεωρεῖται πρωτεύουσα τοῦ δήμου Τριταίας, τῆς ὁποίας ἡ ἀρχαία πόλις Τρίταια,

Εἰκ. 4. Ἀμφορεῖς ἐξ ἀγίου Βασιλείου Χαλανδρίτης μετὰ γραμμικῶν κοσμημάτων ἐπὶ τῶν ὤμων

ἢ κατ' ἐξοχὴν μεσογειακὴ πόλις τῆς Ἀχαικῆς δωδεκαπόλεως, τοποθετεῖται πολὺ μακρὰν τῆς Προστοβίτσης, εἰς ἀπόστασιν δέκα πέντε ὥρων, εἰς χωρίον Καστρίτσι τῆς περιφερείας ἀγίου Βλασίου, ὅπου ἔχουν ἀναφανῆ τὰ εἰρηπία αὐτῆς.

Ἡ θῆσσι, ἐφ' ἧς ὑπάρχουσι τὰ λαξευτὰ σπήλαια εἶναι ἱκανῶς ἐπικλινῆς καὶ εἰς ὕψος μέγα, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ὑπαρξίς πολλῶν σειρῶν ἐπαλλήλων λαξευτῶν τάφων.

Ἡ ὅλην αὐτὴν τὴν μεγάλην ἔκτασιν εὗρον τελείως κατεστραμμένην καὶ κατελήφθη ὑπὸ βαθείας θλίψεως ἀριθμήσας καὶ ὑπολογήσας ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν κατεστραμμένα σπήλαια.

Ἡ καταστροφὴ αὕτη δὲν ἐπῆλθεν ἐξ ἐπιγνώσεως τῶν κατοίκων, ἀλλ' ἐξ ἀγνοίας αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἀπλῶς ἔχαιρον ἀποκομίζοντες ἐκεῖθεν τὴν κατάλληλον οἰκοδομήσιμον ὕλην, ἀσβεστοβριθῆ ἄμμον πρὸς ἀνοικοδόμησιν τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς ἐκκλησίας των.

Εἰκ. 5. Μέγας τυφλόστομος ἀμφορεὺς ἐξ ἀγίου Βασιλείου Χαλανδρίτης μετὰ γραμμικῶν κοσμημάτων ἐπὶ τῶν ὤμων.

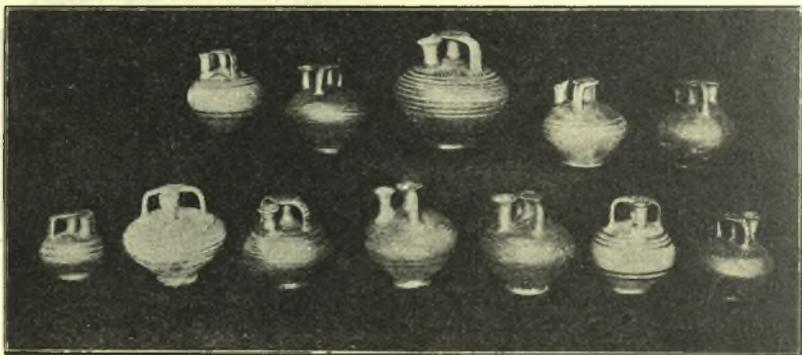
Ἄτυχῶς διὰ τὸ Μυκηναϊκὸν νεκροταφεῖον, τὸ χωρίον ἔκειτο πολὺ πλησίον αὐτοῦ.

Τὸ κακὸν δὲν ἤρχισε τώρα, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1875, ὅτε ἐκτίσθη ἡ ἐκκλη-

Εἰκ. 6. Τυφλόστομοι ἀμφορεῖς ἐξ ἀγίου Βασιλείου Χαλανδρίτης μετὰ γραμμικῶν κοσμημάτων ἐπὶ τῶν ὄμων.

σία τοῦ χωρίου ἐξ ὕλικου τοῦ ἀρχαίου νεκροταφεῖου. Ἄλλὰ καὶ ἔκτοτε κατὰ ἀραιὰ διαλείμματα ἐξηκολούθησε βαθμιαία ἡ καταστροφή αὐτοῦ πρὸς ἀνοικο-

Εἰκ. 7. Τυφλόστομα ἀμφορεΐδια ἐξ ἀγίου Βασιλείου Χαλανδρίτης.

δόμησιν τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν. Καὶ τελευταῖον πρὸ μηνῶν τοιαύτην ἐργασίαν ἐκτελοῦντες οἱ κάτοικοι ἐφθασαν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ σπηλαίου κενοῦ χώματος καὶ ἰδόντες τὰ ἀγγεῖα προέβησαν εἰς διαρπαγὴν αὐτῶν, σωθέντων τῶν

πλείστων τῇ ἀξιεπαίνῳ ἐπεμβάσει τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος κ. Τριανταφυλλίδου.

Ἐπὶ ὅλης αὐτῆς τῆς ἐκτάσεως καὶ εἰς διάφορα σημεῖα ἔσκαψα πρὸς εὗρεσιν καὶ ἄλλων σπηλαίων, ἀλλὰ δυστυχῶς συνήντων μόνον κατεστραμμένα καὶ συλημένα.

Κοσκινίσας τὰ χρώματα τῶν πρὸ μικροῦ κατεστραμμένων σπηλαίων περιέσωσα ὀλίγας χάνδρας μικρὰς ἐξ ἀγάλτου λίθου.

Ἐπὶ τῆς κατωτάτης σειρᾶς τῶν κατεστραμμένων λίθων καὶ σπηλαίων συνήντησα εἴσοδον σπηλαίου ἀκεραίαν μήκους πέντε μέτρων καὶ προεχώ-

Εἰκ. 8. Μέγας τετράωτος Μυκηναϊκὸς ἀμφορεὺς Προστοβίτης.

ρησα κανονικῶς πρὸς τὴν εἴσοδον αὐτοῦ, ἦν εὖρον εἰς ἀρίστην κατάστασιν καὶ καλῶς κεκλεισμένην. Ἐνοίξας αὐτὴν εὐρέθη πρὸ ἐκπλήξεως καὶ ἀπροσδοκίτου φαινομένου. Ὁ θάλαμος τοῦ σπηλαίου ἦτο ἐγκαταλελειμμένος ἡμιτελής, χαμηλὸς καὶ στενὸς τόσον, ὥστε μόλις ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ ἄνθρωπος. Πλήξας τὸ μικρὸν αὐτοῦ δάπεδον ἀπὸ αὐτῆς τῆς εἰσόδου, εὖρον πλάκας, ἃς ἔξαγαγὼν συνήντησα τὰ ὀστᾶ ἑνὸς μόνου νεκροῦ, ἄνευ οἰουδήποτε κτερίσματος.

Φαίνεται ὅτι πρὶν ἀποπερατωθῆ ἢ κατασκευῆ τοῦ οἰκογενειακοῦ θαλάμου, προλαβὼν ὁ θάνατος ἀφήρπασεν ἐν μέλος τῆς οἰκογενείας, τὸ ὅποιον προχείρως ἔθαψαν κατὰ τοιοῦτον τρόπον εἰς τὸν ἡμιτελεῖ τάφον.

Πᾶσαι αἱ λοιπαὶ μου ἔρευναι πρὸς εὐρεσιν ἄλλων σπηλαίων ὑπῆρξαν ἄκαρποι.

Ἐδνυχῶς ἔχομεν, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω χανδρῶν καὶ τινων πηλίνων σφονδυλίων, τὰ εὐρήματα, ἅτινα προέρχονται ἐκ τοῦ πρὸ μηνῶν ἀνοιχθέντος τάφου, καὶ τὰ ὅποια εἶναι:

1) Μέγας Μυκηναϊκὸς ἀμφορεὺς ἀκέραιος μὲ μικρὰν καταστροφὴν τοῦ χείλους αὐτοῦ, μὲ τέσσαρα ὄτια, δύο μικρὰ ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ καὶ δύο μεγάλα σχοινοειδῆ ἐπὶ τῆς κοιλίας αὐτοῦ καὶ μὲ ὠραιότατον κόσμημα

Εἰκ. 9. Κόσμημα ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἀμφορέως Προστοβίτης γραμμικὸν ἐσχηματοποιημένον ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς θαλάσσης.

(εἰκ. 9) ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου ἀρίστην φωτογραφίαν ἔλαβον, ἦν θέλω ἀποστείλει προσεχῶς (εἰκὼν 8).

2) Δύο ἄλλοι μικρότεροι ἀμφορεῖς ἄνευ κοσμημάτων, κοινότατοι.

3) Τυφλόστομος ἀμφορεὺς ἱκανοῦ μεγέθους.

4) Τρίωτος κρατηρῖσκος συνήθης καὶ

5) Χρυσοῦς δακτύλιος μετὰ στεφάνης ἐκ τῆς ὁποίας ἔλλείπει ὁ λίθος.

Οὕτω παρεδόθη ἡμῖν, μὲ ὀλίγα τρίμματα, ἅτινα μᾶς εἶπον ὅτι ἀπετέλουν τὸν λίθον.

Ἐγὼ ὅμως δὲν πιστεύω τοῦτο, διότι τὰ τρίμματα ταῦτα ἦσαν ἐξ ἠλέκτρου εὐθύρπτου, ἅτινα ἴσως ἀπετέλουν χάνδρας μετ' ὀπῆς, ὡς γνωρίζομεν ἄλλοθεν.

Κατάλογος εὐρημάτων ἀνασκαφῶν Προστοβίτσης.

Σεπτέμβριος 1928.

Εἰς μέγας ἀμφορεὺς μετ' ὠτων σχοινοειδῶν. Λαιμὸς ἐν μέρει κεκομμένος. Ἐπὶ τῶν ὠμων κόσμημα φωτογραφηθέν. Δύο κατὰ τι μικρότεροι ἀμφορεῖς μετὰ γανώσεως ἄνευ κοσμημάτων (εἰκ. 8 - 9).

Τέσσαρα τυφλόστομα ἀμφορεΐδια, ὧν δύο κατὰ τι μεγαλύτερα, μετὰ γεωμετρικὰ κοσμήματα.

Εἰς κρατηρίσκος.

Ἐπίσης :

21 χάνδραι μικραὶ ἕξ ἀχάτου.

2 χάνδραι μεγάλαι »

1 ὑάλινον κόσμημα τεθραυσμένον.

3 χάνδραι πορσελάνης μικραὶ.

4 σφονδύλια καὶ χρυσοῦς δακτύλιος ἄνευ λίθου, μετὰ τριμμάτων ἠλέκτρου

2 λεπίδες χαλκαὶ μαχαιρίων.

Κατάλογος εὐρημάτων ἀνασκαφῶν ἁγίου Βασιλείου Χαλανδρίτσης.

Σεπτέμβριος 1928.

(6) Ἐξ μεγάλοι τετράωτοι Μυκην. ἀμφορεῖς μετὰ γεωμετρικῶν σχημάτων ἐπὶ τῶν ὠμων. Ἀκέραιοι. (μέτρα ἐνὸς ἕξ αὐτῶν, περιφέρεια κοιλίας 1 - 30, ὕψος 0,49) (εἰκ. 2 - 4).

(4) τέσσαρες τυφλόστομοι ἀμφορεῖς μετὰ κοσμημάτων μεγάλοι (εἰκ. 5 - 6).

(13) δέκα καὶ τρία ἀκέραια μικρὰ τυφλόστομα ἀμφορεΐδια (εἰκ. 7).

(7) ἑπτὰ λεβήτια δίωτα καὶ τρίωτα.

(1) εἷς κρατηρίσκος ἄνευ ὠτων.

(1) μία μικρὰ προχοῖς.

(1) μία μικρὰ προχοῖς (ἀπὸ τὸν Τρουμπέ).

Ἐντὸς ἑφημερίδων τεμάχια 15 εἰσέτι ἀγγείων.

Ἔτι δέ :

(10) δέκα σφονδύλια ἕξ ὀπτῆς γῆς καὶ στεατίτου.

(2) δύο χάνδραι μικραὶ καὶ

(1) εἷς μείζων ἕξ ἀχάτου.

(1) μία χάνδρα ἐκ πορσελάνης καὶ εἷς χαυλιόδου.

(1) μία λεπίς χαλκῆ μαχαιρίου (δωρηθεῖσα ὑπὸ Δ. Σταύρου).

Ν. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ